II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

NEUVOSTO

NEUVOSTON PÄÄTÖS,

tehty 25 huhtikuuta 2002,

ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan hyväksymisestä Euroopan yhteisön puolesta sekä sen velvoitteiden täyttämisestä yhteisesti

(2002/358/EY)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 175 artiklan 1 kohdan yhdessä 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen ja 300 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ([1]),

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ([2]),

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen, jäljempänä 'yleissopimus', joka hyväksyttiin yhteisön puolesta ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen tekemisestä 15 päivänä joulukuuta 1993 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/69/EY ([3]), perimmäisenä tavoitteena on ilmakehän kasvihuonekaasupitoisuuksien vakauttaminen sellaiselle tasolle, että estetään ihmisen toiminnan vaaralliset vaikutukset ilmastojärjestelmään.

(2) Yleissopimuksen osapuolet totesivat osapuolten konferenssin ensimmäisessä kokouksessa, että teollisuusmaat eivät olleet riittävällä tavalla sitoutuneet palauttamaan, erikseen tai yhteisesti, hiilidioksidin ja muiden kasvihuonekaasujen, joita ei säädellä otsonikerroksen suojelua koskevan puitesopimuksen Montrealin pöytäkirjalla, päästöjä vuoden 1990 tasolle vuoteen 2000 mennessä, jotta voitaisiin saavuttaa yleissopimuksen pitkän aikavälin tavoite, jonka mukaan on estettävä ihmisen toiminnan vaaralliset vaikutukset ilmastojärjestelmään. Tämän vuoksi konferenssin osapuolet sopivat aloittavansa menettelyn, jonka avulla voitaisiin toteuttaa tarvittavat toimet vuoden 2000 jälkeisenä kautena, hyväksymällä asiaa koskevan pöytäkirjan tai jonkin muun oikeudellisen välineen ([4]).

(3) Tämän menettelyn tuloksena hyväksyttiin 11 päivänä joulukuuta 1997 ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirja, jäljempänä 'pöytäkirja' ([5]).

(4) Yleissopimuksen osapuolten konferenssi päätti neljännessä kokouksessaan hyväksyä Buenos Airesin toimintasuunnitelman, jotta olisi mahdollista sopia pöytäkirjan tärkeimpien vaatimusten täytäntöönpanosta osapuolten konferenssin kuudennessa kokouksessa ([6]).

(5) Buenos Airesin toimintasuunnitelman täytäntöönpanon perusasioista sovittiin yksimielisesti, kun osapuolten konferenssin kuudetta istuntoa jatkettiin Bonnissa 19–27 päivänä heinäkuuta 2001 ([7]).

(6) Osapuolten konferenssin seitsemännessä kokouksessa Marrakeshissa 29 päivän lokakuuta ja 10 päivän marraskuuta 2001 välisenä aikana tehtiin yksimielisesti joukko päätöksiä Bonnin sopimusten täytäntöönpanemiseksi ([8]).

([1]) EYVL C 75 E, 26.3.2002, s. 17.
([2]) 6 päivänä helmikuuta 2002 annettu lausunto (ei vielä julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä).
([3]) EYVL L 33, 7.2.1994, s. 11.
([4]) Päätös 1/CP.1: "Berliinin mandaatti: arvio yleissopimuksen 4 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdan riittävyydestä mukaan lukien ehdotuksia pöytäkirjaksi ja päätökseksi jatkotoimenpiteistä".
([5]) Päätös I/CP.3: "Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan hyväksyminen".
([6]) Päätös I/CP.4: "Buenos Airesin toimintasuunnitelma".
([7]) Päätös 5/CP.6: "Buenos Airesin toimintasuunnitelman täytäntöönpano".
([8]) Päätökset 2–24/CP.7: 'Marrakeshin sopimukset'.

(7) Pöytäkirja on 24 artiklan mukaisesti avoinna ratifiointia ja hyväksymistä varten valtioille ja alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöille, jotka ovat allekirjoittaneet sen.

(8) Pöytäkirjan 4 artiklan mukaan osapuolet voivat täyttää 3 artiklaan perustuvat velvoitteensa yhteisesti alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön puitteissa ja yhdessä tällaisen järjestön kanssa.

(9) Kun pöytäkirja allekirjoitettiin New Yorkissa 29 päivänä huhtikuuta 1998, yhteisö julisti, että se ja sen jäsenvaltiot täyttävät pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan mukaiset velvoitteensa yhteisesti pöytäkirjan 4 artiklan määräysten mukaisesti.

(10) Päättäessään täyttää velvoitteensa yhteisesti Kioton pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti yhteisö ja jäsenvaltiot vastaavat kyseisen artiklan 6 kohdan ja pöytäkirjan 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti yhdessä siitä, että yhteisö täyttää pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan mukaiset päästöjen määrälliset vähentämisvelvoitteensa. Näin ollen ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 10 artiklan mukaisesti jäsenvaltiot ovat erikseen ja yhdessä velvolliset toteuttamaan kaikki yleis- ja erityistoimenpiteet, jotka ovat aiheellisia yhteisön toimielinten toimista johtuvien velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi, mukaan lukien pöytäkirjan mukainen yhteisön päästöjen määrällinen vähentämisvelvoite, jotta tämän velvoitteen täyttäminen helpottuisi ja pidätyttäisiin kaikista toimenpiteistä, jotka ovat omiaan vaarantamaan velvoitteen täyttämistä.

(11) Oikeusperusta mahdollisille muille päätöksille, joissa yhteisö hyväksyy päästöjen vähentämistä koskevia tulevia velvoitteita, riippuu kyseisten päätösten sisällöstä ja vaikutuksista.

(12) Neuvoston päätelmissä 16 päivänä kesäkuuta 1998 ([1]) sovittiin, mitkä ovat eri jäsenvaltioiden osuudet yhteisön päästöjen vähennysvelvoitteesta. Jotkut jäsenvaltiot esittivät perusvuoden päästöjä sekä yhteisön yhteisiä ja yhteensovitettuja toimia koskevia olettamuksia. Osuudet vaihtelevat, koska niistä päätettäessä on otettu huomioon muun muassa kunkin jäsenvaltion talouskasvun ennusteet, energialähteiden yhdistelmä sekä teollisuuden rakenne. Neuvosto sopi lisäksi, että sopimuksen ehdot sisällytettäisiin neuvoston päätökseen pöytäkirjan hyväksymisestä yhteisön puolesta. Pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdan mukaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden on ilmoitettava puitesopimuksen 8 artiklalla perustetulle sihteeristölle sopimuksensa ehdoista ratifioimis- tai hyväksymiskirjojensa tallettamispäivänä. Yhteisöllä ja sen jäsenvaltioilla on velvollisuus toteuttaa toimenpiteitä, jotta yhteisö voi täyttää pöytäkirjaan perustuvat velvoitteensa, tämän rajoittamatta kunkin jäsenvaltion vastuuta yhteisöä ja muita jäsenvaltioita kohtaan täyttää omat velvoitteensa.

(13) Yhteisön ja sen jäsenvaltioiden perusvuoden päästöjä ei määritetä lopullisesti ennen pöytäkirjan voimaantuloa. Kun perusvuoden päästöt on lopullisesti määritetty ja viimeistään ennen velvoitekauden alkua, yhteisö ja sen jäsenvaltiot määrittävät nämä päästötasot vastaavina hiilidioksiditonneina yhteisön CO2-päästöjen ja muiden kasvihuonekaasupäästöjen valvontajärjestelmästä 24 päivänä kesäkuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen 93/389/ETY ([2]) 8 artiklassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

(14) Göteborgissa 15 ja 16 päivänä kesäkuuta 2001 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti, että yhteisö ja sen jäsenvaltiot ovat vakaasti päättäneet täyttää pöytäkirjan mukaiset velvoitteensa ja totesi, että komissio valmistelee ehdotuksen ratifiointia varten vuoden 2001 loppuun mennessä, jotta yhteisö ja sen jäsenvaltiot voivat täyttää sitoumuksensa ratifioida pöytäkirja pikaisesti.

(15) Laekenissa 14 ja 15 päivänä joulukuuta 2001 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti, että unioni noudattaa määrätietoisesti Kioton pöytäkirjan mukaisia velvoitteitaan ja haluaa pöytäkirjan tulevan voimaan ennen Johannesburgissa 26 päivän elokuuta ja 4 päivän syyskuuta 2002 välisenä aikana järjestettävää kestävän kehityksen huippukokousta.

(16) Tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY mukaisesti ([3]),

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään Euroopan yhteisön puolesta New Yorkissa 29 päivänä huhtikuuta 1998 allekirjoitettu ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirja, jäljempänä 'pöytäkirja'.

Pöytäkirjan teksti on liitteessä I.

([1]) Ympäristöneuvoston 16–17 kesäkuuta 1998 pitämän kokouksen tuloksia käsittelevä Euroopan unionin neuvoston asiakirja nro 9702/98, liite I, 19.6.1998.

([2]) EYVL L 167, 9.7.1993, s. 31, päätös sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä 99/296/EY (EYVL L 117, 5.5.1999, s. 35).

([3]) EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

2 artikla

Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot täyttävät pöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan mukaiset velvoitteensa yhteisesti pöytäkirjan 4 artiklan määräysten mukaisesti ja ottaen kaikilta osin huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 10 artiklan määräykset.

Liitteessä II esitetään päästöjen määrälliset rajoitus- ja vähennysvelvoitteet, joista Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot ovat sopineet sallittujen päästömäärien määrittämiseksi kullekin niistä ensimmäisen päästöjen määrän rajoittamista ja vähentämistä koskevan velvoitekauden ajaksi vuodesta 2008 vuoteen 2012.

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet noudattaakseen liitteessä II asetettuja päästömääriä siten kuin ne määritellään tämän päätöksen 3 artiklan mukaisesti.

3 artikla

Komissio määrittää viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2006 ja tämän päätöksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen Euroopan yhteisölle ja kullekin jäsenvaltiolle sallitut päästömäärät vastaavina hiilidioksiditonneina sen jälkeen, kun perusvuoden päästöt on lopullisesti määritetty ja liitteessä II esitettyjen päästöjen määrällisten rajoittamis- ja vähentämisvelvoitteiden pohjalta, ottaen huomioon pöytäkirjan 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut lähteistä syntyvien ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien arvioimiseen käytettävät menetelmät ja pöytäkirjan 3 artiklan 7 ja 8 kohdan mukaiset sallittujen määrien laskentatavat.

Euroopan yhteisön ja kunkin jäsenvaltion sallittu päästömäärä vastaa niille tämän artiklan mukaisesti määritettyä päästömäärää.

4 artikla

1. Komissiota avustaa päätöksen 93/389/ETY 8 artiklalla perustettu komitea.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä.

Päätöksen 1999/468/EY 5 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu määräaika vahvistetaan kolmeksi kuukaudeksi.

3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

5 artikla

1. Neuvoston puheenjohtaja oikeutetaan nimeämään henkilö tai henkilöt, jolla tai joilla on valtuudet ilmoittaa Euroopan yhteisön puolesta tästä päätöksestä ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen sihteeristölle pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Neuvoston puheenjohtaja oikeutetaan nimeämään henkilö tai henkilöt, jolla tai joilla on valtuudet tallettaa 1 kohdassa tarkoitettuna ilmoituspäivänä hyväksymiskirja Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan pöytäkirjan 24 artiklan 1 kohdan mukaisesti sen ilmaisemiseksi, että yhteisö sitoutuu noudattamaan sitä.

3. Neuvoston puheenjohtaja oikeutetaan nimeämään henkilö tai henkilöt, jolla tai joilla on valtuudet tallettaa 1 kohdassa tarkoitettuna ilmoituspäivänä liitteessä III esitetty ilmoitus toimivallasta pöytäkirjan 24 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

6 artikla

1. Pöytäkirjan ratifiointi- tai hyväksymiskirjojensa tallettamisen yhteydessä jäsenvaltioiden on ilmoitettava samanaikaisesti ja omasta puolestaan tästä päätöksestä ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen sihteeristölle pöytäkirjan 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden on pyrittävä toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet ratifioimis- tai hyväksymiskirjojensa tallettamiseksi samanaikaisesti yhteisön ja muiden jäsenvaltioiden ratifioimis- tai hyväksymiskirjojen kanssa, ja jos mahdollista, viimeistään 1 päivänä kesäkuuta 2002.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viimeistään 1 päivänä huhtikuuta 2002 päätöksestään ratifioida tai hyväksyä pöytäkirja taikka, olosuhteidensa mukaisesti, todennäköinen päivämäärä, jona vaaditut menettelyt saadaan päätökseen. Komissio sopii yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa päivästä, jona ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan samanaikaisesti.

7 artikla

Tämä päätös on osoitettu jäsenvaltioille.

Tehty Luxemburgissa 25 päivänä huhtikuuta 2002.

Neuvoston puolesta

M. RAJOY BREY

Puheenjohtaja

LIITE I

KÄÄNNÖS

ILMASTONMUUTOSTA KOSKEVAN YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN PUITESOPIMUKSEN KIOTON PÖYTÄKIRJA

TÄMÄN PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLET, JOTKA

OVAT ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen (jäljempänä 'yleissopimus') osapuolia,

PYRKIVÄT yleissopimuksen 2 artiklassa mainittuun perimmäiseen tavoitteeseen,

PALAUTTAVAT MIELIIN yleissopimuksen määräykset,

PITÄVÄT OHJEENAAN yleissopimuksen 3 artiklaa,

NOUDATTAVAT yleissopimuksen osapuolten konferenssin ensimmäisessä istunnossaan päätöksellä 1/CP.1 hyväksymää Berliinin mandaattia,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Tätä pöytäkirjaa sovellettaessa käytetään yleissopimuksen 1 artiklaan sisältyviä määritelmiä. Lisäksi:

1. 'Osapuolten konferenssilla' tarkoitetaan yleissopimuksen osapuolten konferenssia.

2. 'Yleissopimuksella' tarkoitetaan ilmastonmuutosta koskevaa Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimusta, joka hyväksyttiin New Yorkissa 9 päivänä toukokuuta 1992.

3. 'Hallitustenvälisellä ilmastonmuutospaneelilla' tarkoitetaan hallitustenvälistä ilmastonmuutospaneelia, jonka Maailman ilmatieteellinen järjestö ja Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristöohjelma ovat yhdessä perustaneet vuonna 1988.

4. 'Montrealin pöytäkirjalla' tarkoitetaan otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevaa Montrealin pöytäkirjaa, joka hyväksyttiin Montrealissa 16 päivänä syyskuuta 1987, sekä sen myöhempiä tarkistuksia ja muutoksia.

5. 'Läsnäolevilla ja äänestävillä osapuolilla' tarkoitetaan osapuolia, jotka ovat läsnä ja äänestävät joko puolesta tai vastaan.

6. 'Osapuolella' tarkoitetaan tämän pöytäkirjan osapuolta, jollei asiayhteydestä muuta johdu.

7. 'Liitteessä I mainitulla osapuolella' tarkoitetaan osapuolta, joka on mainittu yleissopimuksen liitteessä I, jota voidaan muuttaa, tai osapuolta, joka on antanut yleissopimuksen 4 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaisen ilmoituksen.

2 artikla

1. Kestävän kehityksen edistämiseksi kukin liitteessä I mainittu osapuoli, täyttääkseen 3 artiklan mukaiset määrällisiä päästörajoituksia ja päästöjen vähentämistä koskevat velvoitteensa:

a) panee täytäntöön ja/ tai kehittää edelleen kansallisten olosuhteidensa mukaisesti toimintaohjelmia ja toimenpiteitä, kuten:

   i) energiatehokkuuden lisääminen asiaan liittyvillä kansantalouden sektoreilla;

   ii) muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen nielujen ja varastojen suojelu ja lisääminen, ottaen huomioon asiaan liittyviin kansainvälisiin ympäristösopimuksiin perustuvat velvoitteensa; kestävän metsätalouden, metsittämisen ja uudelleen metsittämisen edistäminen;

   iii) kestävän maatalouden edistäminen, ottaen huomioon ilmastonmuutokseen liittyvät näkökohdat;

   iv) uusien ja uusiutuvien energianlähteiden, hiilidioksidin sitomistekniikan sekä kehittyneen ja uuden ympäristön huomioon ottavan teknologian tutkimus, edistäminen, kehittäminen ja laajempi käyttö;

v) yleissopimuksen tavoitteen vastaisesti vaikuttavien markkinavääristymien, verokannustimien, vero- ja tullivapautusten ja tukien asteittainen vähentäminen tai poistaminen kaikilla kasvihuonekaasujen päästöjä aiheuttavilla sektoreilla sekä markkinapohjaisten keinojen käyttö;

vi) uudistusten rohkaiseminen asianomaisilla sektoreilla sellaisten toimintaohjelmien ja toimenpiteiden edistämiseksi, joilla rajoitetaan tai vähennetään muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen päästöjä;

vii) toimenpiteet muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen päästöjen rajoittamiseksi ja/ tai vähentämiseksi liikennesektorilla;

viii) jätehuollon metaanipäästöjen rajoittaminen ja/tai vähentäminen jätteiden talteenotolla ja käytöllä, sekä energiantuotannon, -siirron ja -jakelun metaanipäästöjen rajoittaminen ja/tai vähentäminen;

b) tekee yhteistyötä yleissopimuksen 4 artiklan 2 kohdan e alakohdan i alakohdan mukaisesti muiden osapuolten kanssa edistääkseen tämän artiklan nojalla hyväksymiensä toimintaohjelmien ja toimenpiteiden yksittäistä ja yhteistä vaikuttavuutta. Tässä tarkoituksessa osapuolet toteuttavat toimenpiteitä jakaakseen kokemuksensa ja vaihtaakseen tietoja sellaisista toimintaohjelmista ja toimenpiteistä, mukaan luettuna keinojen kehittäminen niiden vertailtavuuden, avoimuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi harkitsee ensimmäisessä istunnossaan tai mahdollisimman pian sen jälkeen keinoja tällaisen yhteistyön helpottamiseksi, ottaen huomioon kaikki asiaan liittyvät tiedot.

2. Liitteessä I mainitut osapuolet rajoittavat ja vähentävät ilma- ja meriliikenteessä käytettävien polttoaineiden aiheuttamia, muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen päästöjä Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ja Kansainvälisen merenkulkujärjestön puitteissa.

3. Liitteessä I mainitut osapuolet pyrkivät panemaan täytäntöön tämän artiklan mukaiset toimintaohjelmat ja toimenpiteet siten, että haitalliset vaikutukset ovat mahdollisimman pienet, mukaan luettuna ilmastonmuutoksen haitalliset vaikutukset, vaikutukset kansainväliseen kauppaan sekä sosiaaliset vaikutukset, ympäristövaikutukset ja taloudelliset vaikutukset muihin osapuoliin, erityisesti osapuolina oleviin kehitysmaihin sekä yleissopimuksen 4 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuihin osapuoliin, ottaen huomioon yleissopimuksen 3 artiklan määräykset. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi voi ryhtyä tarvittaessa lisätoimenpiteisiin edistääkseen tämän kappaleen määräysten täytäntöönpanoa.

4. Jos tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi katsoo, että tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittujen toimintaohjelmien ja toimenpiteiden yhteensovittaminen olisi hyödyllistä, se harkitsee keinoja ja tapoja sellaisten toimintaohjelmien ja toimenpiteiden yhteensovittamisen toteuttamiseksi, ottaen huomioon erilaiset kansalliset olosuhteet ja mahdolliset vaikutukset.

3 artikla

1. Liitteessä I mainitut osapuolet varmistavat erikseen tai yhdessä, että niiden liitteessä A lueteltujen kasvihuonekaasujen ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen kokonaismäärät ilmaistuna vastaavana hiilidioksidimääränä eivät ylitä sallittuja päästömääriä, jotka on laskettu osapuolten liitteessä B mainittujen päästöjen määrällisten rajoittamis- ja vähentämisvelvoitteiden mukaisesti sekä tämän artiklan määräysten mukaisesti, vähentääkseen päästöjen kokonaismäärää kyseisten kaasujen osalta ainakin 5 prosentilla vuoden 1990 määrästä vuosien 2008 ja 2012 välisenä velvoitekautena.

2. Kunkin liitteessä I mainitun osapuolen on vuoteen 2005 mennessä osoitettava edistyneensä tähän pöytäkirjaan perustuvien velvoitteidensa täyttämisessä.

3. Täyttääkseen tämän artiklan mukaiset velvoitteensa kukin liitteessä I mainittu osapuoli voi lukea hyväkseen kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien nettomuutokset, jotka johtuvat välittömistä ihmisen toiminnan aiheuttamista maankäytön muutoksista ja metsätalouden toimenpiteistä, jotka rajataan vuodesta 1990 lähtien tapahtuneeseen metsitykseen, uudelleen metsitykseen ja metsänhävitykseen, ja jotka lasketaan hiilivarastojen todennettavina muutoksina kunkin velvoitekauden aikana. Tällaiseen toimintaan liittyvät kasvihuonekaasujen päästöt ja nielujen aikaansaamat poistumat ilmoitetaan avoimesti ja luotettavasti, ja ilmoitetut tiedot tarkastetaan 7 ja 8 artiklan mukaisesti.

4. Ennen ensimmäistä tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin istuntoa kukin liitteessä I mainittu osapuoli toimittaa tiedot hiilivarastojensa suuruudesta vuonna 1990, jotta tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustettu avustava toimielin voi tarkastaa ne ja jotta osapuolen hiilivarastojen muutokset myöhempinä vuosina voidaan arvioida. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi päättää ensimmäisessä istunnossaan tai mahdollisimman pian sen jälkeen menetelmistä, säännöistä ja suuntaviivoista, jotka koskevat sitä miten ja mitkä muut ihmisen aiheuttamat lisätoimet, jotka liittyvät kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien päästöjen ja nielujen aiheuttamien poistumien muutoksiin maatalousmaan, maankäytön muutoksen ja metsätalouden osalta, voidaan lukea mukaan tai vähentää liitteessä I mainittujen osapuolten sallituista päästömääristä, ottaen huomioon epävarmuustekijät, ilmoittamisen avoimuuden ja todennettavuuden, hallitustenvälisen ilmaston-

muutospaneelin menetelmiin liittyvän työn, tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen 5 artiklan mukaisesti antamat neuvot ja osapuolten konferenssin päätökset. Tällaiset päätökset koskevat toista ja myöhempiä velvoitekausia. Osapuoli voi valintansa mukaan soveltaa näitä päätöksiä muihin ihmisen aiheuttamiin lisätoimiin ensimmäisenä velvoitekautena, edellyttäen kuitenkin, että tällaisia toimia on ollut vuodesta 1990 lähtien.

5. Liitteessä I mainitut osapuolet, jotka ovat siirtymässä markkinatalouteen ja joiden perusvuosi tai -kausi on määritelty osapuolten konferenssin toisessa istunnossa tehdyn päätöksen 9/CP.2 mukaisesti, käyttävät kyseistä vuotta tai kautta tämän artiklan mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanotarkoitukseen. Muu liitteessä I mainittu osapuoli, joka on siirtymässä markkinatalouteen ja joka ei ole vielä toimittanut ensimmäistä kansallista tiedonantoaan yleissopimuksen 12 artiklan mukaisesti, voi myös ilmoittaa tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivalle osapuolten konferenssille, että se aikoo käyttää muuta aikaisempaa perusvuotta tai -kautta kuin vuotta 1990 tähän artiklaan perustuvien velvoitteiden täytäntöönpanotarkoitukseen. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi päättää tällaisen ilmoituksen hyväksymisestä.

6. Tähän pöytäkirjaan perustuvien muiden kuin tämän artiklan mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanon osalta tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi sallii jonkin verran joustavuutta niiden liitteessä I mainittujen osapuolina olevien maiden osalta, jotka ovat siirtymässä markkinatalouteen, ottaen huomioon yleissopimuksen 4 artiklan 6 kohdan määräykset.

7. Ensimmäisen päästöjen määrän rajoittamista ja vähentämistä koskevan velvoitekauden aikana, vuodesta 2008 vuoteen 2012, kullekin liitteessä I mainitulle osapuolelle sallittu päästömäärä lasketaan kertomalla viidellä kyseiselle osapuolelle liitteessä B määritelty prosentuaalinen osuus sen liitteessä A lueteltujen kasvihuonekaasujen ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen vastaavana hiilidioksidimääränä ilmaistusta kokonaismäärästä vuonna 1990 tai tämän artiklan 5 kohdan mukaisesti määritettynä perusvuotena tai -kautena. Sallitun päästömäärän laskemista varten ne liitteessä I mainitut osapuolet, joiden osalta maankäytön muutokset ja metsätalous olivat kasvihuonekaasujen päästöjen nettolähde vuonna 1990, sisällyttävät perusvuoteen tai -kauteen kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnasta aiheutuvien päästöjen vastaavana hiilidioksidimääränä ilmaistun kokonaismäärän vuonna 1990, josta vähennetään maankäytön muutoksiin liittyvien nielujen aiheuttamat poistumat vuonna 1990.

8. Mikä tahansa liitteessä I mainittu osapuoli voi käyttää vuotta 1995 perusvuotena fluorihiilivetyjen, perfluorihiilivetyjen ja rikkiheksafluoridien osalta, tämän artiklan 7 kohdassa tarkoitettua päästömäärän laskemista varten.

9. Liitteessä I mainittujen osapuolten myöhempiä velvoitekausia koskevat velvoitteet vahvistetaan tämän pöytäkirjan liitteen B muutoksina, jotka hyväksytään 21 artiklan 7 kohdan määräysten mukaisesti. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi aloittaa tällaisten velvoitteiden käsittelyn vähintään seitsemän vuotta ennen tämän artiklan 1 kohdassa mainitun ensimmäisen velvoitekauden loppua.

10. Päästövähennysyksiköt tai sallittujen päästömäärien osat, jotka osapuoli hankkii toiselta osapuolelta 6 artiklan ja 17 artiklan määräysten mukaisesti, lisätään hankkivan osapuolen sallittuun päästömäärään.

11. Päästövähennysyksiköt tai sallittujen päästömäärien osat, jotka osapuoli luovuttaa toiselle osapuolelle 6 artiklan ja 17 artiklan määräysten mukaisesti, vähennetään luovuttavan osapuolen sallitusta päästömäärästä.

12. Sertifioidut päästövähennykset, jotka osapuoli hankkii toiselta osapuolelta 12 artiklan määräysten mukaisesti, lisätään hankkivan osapuolen sallittuun päästömäärään.

13. Jos liitteessä I mainitun osapuolen päästöt velvoitekauden aikana ovat vähemmän kuin sen tämän artiklan mukainen sallittu päästömäärä, erotus lisätään kyseisen osapuolen pyynnöstä sen sallittuun päästömäärään seuraaville velvoitekausille.

14. Kukin liitteessä I mainittu osapuoli pyrkii panemaan tämän artiklan 1 kohdassa mainitut velvoitteet täytäntöön siten, että haitalliset sosiaaliset vaikutukset, ympäristövaikutukset ja taloudelliset vaikutukset osapuolina oleviin kehitysmaihin, erityisesti yleissopimuksen 4 artiklan 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuihin osapuoliin ovat mahdollisimman vähäisiä. Osapuolten konferenssin tekemien, näiden kappaleiden täytäntöönpanoa koskevien päätösten mukaisesti tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi harkitsee ensimmäisessä istunnossaan, mitkä toimenpiteet ovat tarpeen, jotta ilmastonmuutoksen haitalliset vaikutukset ja/tai vastatoimien toteuttamisen vaikutukset kyseisissä kappaleissa tarkoitettuihin osapuoliin saadaan mahdollisimman vähäisiksi. Harkittaviin asioihin kuuluvat myös rahoituksesta, vakuutuksesta ja teknologian siirrosta päättäminen.

4 artikla

1. Liitteessä I mainittujen osapuolten, jotka ovat tehneet sopimuksen 3 artiklaan perustuvien velvoitteiden yhteisestä täyttämisestä, katsotaan täyttäneen nämä velvoitteet sillä edellytyksellä, että osapuolten yhteenlasketut, liitteessä A lueteltujen kasvihuonekaasujen ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen kokonaismäärät ilmaistuina vastaavina hiilidioksidimäärinä eivät ylitä osapuolten sallittuja päästömääriä, jotka on laskettu niiden liitteessä B mainittujen päästöjen rajoittamista ja vähentämistä koskevien määrällisten velvoitteiden mukaisesti sekä 3 artiklan määräysten mukaisesti. Kullekin tällaisen sopimuksen

osapuolelle sallittu päästötaso määritetään kyseisessä sopimuksessa.

2. Kyseessä olevan sopimuksen osapuolet ilmoittavat sihteeristölle sopimuksensa ehdoista tämän pöytäkirjan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjojensa tallettamispäivänä. Sihteeristö puolestaan toimittaa yleissopimuksen osapuolille ja allekirjoittajille tiedot kyseisen sopimuksen ehdoista.

3. Kyseessä oleva sopimus on voimassa tämän pöytäkirjan 3 artiklan 7 kohdassa täsmennetyn velvoitekauden ajan.

4. Mikäli osapuolet toimivat yhdessä alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön puitteissa ja yhdessä tällaisen järjestön kanssa, tämän pöytäkirjan hyväksymisen jälkeen tapahtuneet järjestön kokoonpanon muutokset eivät vaikuta tähän pöytäkirjaan perustuviin velvoitteisiin. Järjestön kokoonpanon muutokset koskevat ainoastaan niitä 3 artiklaan perustuvia velvoitteita, jotka on hyväksytty muutosten jälkeen.

5. Mikäli kyseessä olevan sopimuksen osapuolet eivät onnistu saavuttamaan niiden yhdistettyä päästövähennysten tasoa, kukin sopimuksen osapuoli on vastuussa omasta päästötasostaan, joka määritetään sopimuksessa.

6. Mikäli osapuolet toimivat yhdessä tämän pöytäkirjan osapuolena olevan alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön puitteissa ja yhdessä tällaisen järjestön kanssa, kukin kyseessä olevan alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön jäsenvaltio vastaa tämän artiklan mukaisesti ilmoitetusta päästötasostaan erikseen ja yhdessä 24 artiklan mukaisesti toimivan alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön kanssa, mikäli yhdistettyä päästövähennysten tasoa ei onnistuta saavuttamaan.

5 artikla

1. Kunkin liitteessä I mainitun osapuolen kansallisen arviointijärjestelmän on oltava kunnossa viimeistään vuotta ennen ensimmäisen velvoitekauden alkua muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien arvioimista varten. Tämän artiklan 2 kohdassa täsmennettyjä menetelmiä sisältävistä suuntaviivoista tällaisia kansallisia järjestelmiä varten päättää tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi ensimmäisessä istunnossaan.

2. Muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien arvioimiseen käytetään niitä menetelmiä, jotka hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli on hyväksynyt ja joista on sovittu osapuolten konferenssin kolmannessa istunnossa. Jos tällaisia menetelmiä ei käytetä, sopivia tarkistuksia tehdään niiden menetelmien mukaisesti, joista tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi on sopinut ensimmäisessä istunnossaan. Muun muassa hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin työn perusteella sekä tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen neuvojen perusteella tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi arvioi säännöllisesti sellaisia menetelmiä ja tarkistuksia ja muuttaa niitä tarvittaessa, ottaen täysin huomioon osapuolten konferenssin asiaan liittyvät päätökset. Menetelmiä muutetaan tai tarkistetaan ainoastaan sen varmistamiseksi, että 3 artiklaan perustuvia velvoitteita noudatetaan tällaisen muutoksen jälkeen hyväksyttynä velvoitekautena.

3. Liitteessä A lueteltujen kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnan aiheuttamien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien vastaavan hiilidioksidimäärän laskemiseen käytetään niiden globaalista lämmityspotentiaalia, jonka hallitustenvälinen ilmastopaneeli on hyväksynyt ja josta osapuolten konferenssi on sopinut kolmannessa istunnossaan. Muun muassa kansainvälisen ilmastonmuutospaneelin työn perusteella ja tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen neuvojen perusteella tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi arvioi säännöllisesti ja tarvittaessa tarkistaa kunkin sellaisen kasvihuonekaasun globaalista lämmityspotentiaalia, ottaen täysin huomioon osapuolten konferenssin asiaan liittyvät päätökset. Globaalisen lämmityspotentiaalin tarkistukset koskevat minkä tahansa velvoitekauden osalta ainoastaan niitä 3 artiklaan perustuvia velvoitteita, jotka on hyväksytty sellaisten tarkistusten jälkeen.

6 artikla

1. Täyttääkseen 3 artiklaan perustuvat velvoitteensa, liitteessä I mainittu osapuoli voi luovuttaa toiselle osapuolelle tai hankkia toiselta osapuolelta päästövähennysyksiköitä, jotka aiheutuvat hankkeista, joiden tarkoituksena on vähentää kasvihuonekaasujen lähteistä syntyviä ihmisen toiminnan aiheuttamia päästöjä tai edistää ihmisen toiminnan aikaansaamia kasvihuonekaasujen nielujen aiheuttamia poistumia jollakin talouden sektorilla, edellyttäen kuitenkin, että:

a) asianomaiset osapuolet ovat hyväksyneet kyseisen hankkeen;

b) hanke vähentää kasvihuonekaasujen lähteistä syntyviä päästöjä tai edistää nielujen aikaansaamia poistumia niiden vähennysten ja poistumien lisäksi, joita muutoinkin toteutuisi;

c) osapuoli ei hanki päästövähennysyksiköitä, jos se ei ole noudattanut 5 artiklaan ja 7 artiklaan perustuvia velvoitteitaan; ja

d) päästövähennysyksiköiden hankinnan tarkoitus on täydentää kansallisia toimenpiteitä 3 artiklaan perustuvien velvoitteiden täyttämiseksi.

2. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi voi ensimmäisessä istunnossaan tai mahdollisimman pian sen jälkeen kehittää edelleen suuntaviivoja tämän artiklan täytäntöönpanoa varten, myös todentamista ja raportointia varten.

3. Liitteessä I mainittu osapuoli voi valtuuttaa oikeushenkilöitä osallistumaan kyseisen osapuolen vastuulla toimintaan, joka johtaa päästövähennysyksiköiden tuottamiseen, luovuttamiseen tai hankintaan tämän artiklan nojalla.

4. Jos liitteessä I mainittua osapuolta koskeva tässä artiklassa tarkoitettujen vaatimusten täytäntöönpanoon liittyvä kysymys määritetään 8 artiklan asiaan liittyvien määräysten mukaisesti, päästövähennysyksikköjä voidaan edelleen luovuttaa ja hankkia kysymyksen määrittämisen jälkeen sillä edellytyksellä, että osapuoli ei voi käyttää sellaisia yksikköjä 3 artiklaan perustuvien velvoitteidensa täyttämiseen, ennen kuin noudattamista koskevat kysymykset on selvitetty.

7 artikla

1. Kukin liitteessä I mainittu osapuoli sisällyttää muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen lähteistä syntyvien ihmisen toiminnasta aiheutuvien päästöjen ja nielujen aikaansaamien poistumien vuosittaiseen selvitykseensä, joka on annettu osapuolten konferenssin asiaan liittyvien päätösten mukaisesti, tarvittavat tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti määritettävät lisätiedot 3 artiklan noudattamisen varmistamiseksi.

2. Kukin liitteessä I mainittu osapuoli sisällyttää yleissopimuksen 12 artiklan nojalla annettuun kansalliseen tiedonantoonsa tarvittavat tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti määritettävät lisätiedot tähän pöytäkirjaan perustuvien velvoitteidensa noudattamisen osoittamiseksi.

3. Kukin liitteessä I mainittu osapuoli antaa tämän artiklan 1 kohdan nojalla vaaditut tiedot vuosittain, alkaen ensimmäisestä selvityksestä, joka on annettava yleissopimuksen nojalla velvoitekauden ensimmäisestä vuodesta sen jälkeen, kun tämä pöytäkirja on tullut sen osalta voimaan. Kukin tällainen osapuoli antaa tämän artiklan 2 kohdan nojalla vaaditut tiedot osana ensimmäistä kansallista tiedonantoaan, joka on annettava yleissopimuksen nojalla sen jälkeen, kun tämä pöytäkirja on tullut sen osalta voimaan, ja sen jälkeen, kun tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetut suuntaviivat on hyväksytty. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi päättää siitä, miten usein tässä artiklassa vaadittuja tietoja on sen jälkeen toimitettava, ottaen huomioon mahdolliset osapuolten konferenssin päättämät aikataulut kansallisten tiedonantojen antamista varten.

4. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi hyväksyy ensimmäisessä istunnossaan suuntaviivat tässä artiklassa vaadittujen tietojen valmistelua varten ja arvioi niitä säännöllisesti sen jälkeen, ottaen huomioon osapuolten konferenssin hyväksymät valmisteluohjeet liitteessä I mainittujen osapuolten kansallisia tiedonantoja varten. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi päättää myös ennen ensimmäistä velvoitekautta sallittujen päästömäärien laskemismenetelmistä.

8 artikla

1. Asiantuntijaryhmät tarkastelevat kunkin liitteessä I mainitun osapuolen 7 artiklan nojalla antamia tietoja osapuolten konferenssin asiaan liittyvien päätösten mukaisesti sekä niiden suuntaviivojen mukaisesti, jotka tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi on hyväksynyt tätä tarkoitusta varten tämän artiklan 4 kohdan nojalla. Kunkin liitteessä I mainitun osapuolen 7 artiklan 1 kohdan nojalla antamia tietoja tarkastellaan osana päästöselvitysten ja sallittujen päästömäärien vuosittaista kokoamista ja laskentaa. Lisäksi kunkin liitteessä I mainitun osapuolen 7 artiklan 2 kohdan nojalla toimittamia tietoja tarkastellaan osana tiedonantojen tarkastelua.

2. Sihteeristö koordinoi asiantuntijaryhmien työtä ja ryhmät koostuvat asiantuntijoista, jotka on valittu yleissopimuksen osapuolten ja tarvittaessa hallitustenvälisten järjestöjen nimittämistä henkilöistä, osapuolten konferenssin tätä tarkoitusta varten antamien ohjeiden mukaisesti.

3. Tarkasteluun sisältyy osapuolen tämän pöytäkirjan täytäntöönpanon kaikkien näkökohtien perusteellinen ja kattava tekninen arviointi. Asiantuntijaryhmät valmistelevat tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivalle osapuolten konferenssille kertomuksen, jossa arvioidaan osapuolen velvoitteiden täytäntöönpanoa ja määritetään täytäntöönpanon mahdolliset ongelmat ja velvoitteiden täytäntöönpanoon vaikuttavat tekijät. Sihteeristö toimittaa tällaiset kertomukset kaikille yleissopimuksen osapuolille. Sihteeristö laatii luettelon kertomuksissa mainituista täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä, jotka toimitetaan edelleen tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin käsiteltäväksi.

4. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi hyväksyy ensimmäisessä istunnossaan suuntaviivat asiantuntijaryhmien suorittamaa täytäntöönpanon tarkastelua varten ja tarkistaa näitä suuntaviivoja säännöllisesti sen jälkeen, ottaen huomioon osapuolten konferenssin asiaan liittyvät päätökset.

5. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi käsittelee täytäntöönpanoa varten perus-

tetun avustavan toimielimen ja tarvittaessa tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen avustuksella:

a) osapuolten 7 artiklan nojalla antamat tiedot ja niitä koskevat kertomukset, jotka perustuvat asiantuntijoiden tämän artiklan nojalla suorittamaan tarkasteluun; ja

b) sihteeristön tämän artiklan 3 kohdan nojalla luettelemia täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä ja osapuolten esittämiä kysymyksiä.

6. Tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen tietojen käsittelyn perusteella tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi tekee mitä tahansa asiaa koskevat tämän pöytäkirjan täytäntöönpanon edellyttämät päätökset.

9 artikla

1. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi tarkastelee säännöllisin väliajoin tätä pöytäkirjaa parhaiden saatavilla olevien, ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia koskevien tieteellisten tietojen ja arvioiden perusteella sekä asiaan liittyvien teknisten, sosiaalisten ja taloudellisten tietojen perusteella. Tällaiset tarkastelut sovitetaan yhteen yleissopimuksen mukaisten asiaan liittyvien tarkastelujen kanssa, erityisesti yleissopimuksen 4 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja 7 artiklan 2 kohdan a alakohdan edellyttämien tarkastelujen kanssa. Näiden tarkistusten perusteella tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

2. Ensimmäinen tarkastelu suoritetaan tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin toisessa istunnossa. Myöhemmät tarkastelut suoritetaan säännöllisin väliajoin ja hyvissä ajoin.

10 artikla

Ottaen huomioon yhteiset mutta eriytetyt velvollisuudet ja erityiset kansalliseen ja alueelliseen kehitykseen liittyvät ensisijaiset kysymykset, tavoitteet ja olosuhteet, ja asettamatta kuitenkaan uusia velvoitteita sellaisille osapuolille, joita ei mainita liitteessä I, vahvistaen kuitenkin yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaiset velvoitteet ja jatkaen näiden velvoitteiden täytäntöönpanon edistämistä kestävän kehityksen saavuttamiseksi, sekä ottaen huomioon yleissopimuksen 4 artiklan 3, 5 ja 7 kohdan määräykset, kaikki osapuolet:

a) laativat tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan kustannustehokkaita kansallisia ja tarvittaessa alueellisia ohjelmia parantaakseen paikallisten päästötekijöiden laatua ja sellaisten toimenpiteitä koskevien tietojen ja/tai mallien laatua, jotka heijastavat kunkin osapuolen sosioekonomisia olosuhteita ja jotka liittyvät ihmisen toiminnan aiheuttamien, muiden kuin Montrealin pöytäkirjan sääntelemien kasvihuonekaasujen lähteistä syntyviä päästöjä ja nielujen aikaansaamia poistumia koskevien kansallisten selvitysten valmisteluun ja säännöllisin väliajoin tapahtuvaan päivitykseen, käyttäen vertailukelpoisia menetelmiä, joista osapuolten konferenssi sopii ja jotka ovat yhdenmukaisia osapuolten konferenssin kansallisia tiedonantoja varten hyväksymien suuntaviivojen kanssa;

b) muotoilevat, panevat täytäntöön, julkaisevat ja päivittävät säännöllisesti kansallisia ja tarvittaessa alueellisia ohjelmia, jotka sisältävät toimenpiteitä ilmastonmuutoksen lieventämiseksi sekä toimenpiteitä riittävän ilmastonmuutokseen sopeutumisen helpottamiseksi:

i) Tällaiset ohjelmat koskisivat muun muassa energia-, liikenne- ja teollisuussektoreita sekä maataloutta, metsätaloutta ja jätehuoltoa. Sopeutumista edistävät tekniikat ja aluesuunnittelun parantamismenetelmät edistäisivät myös ilmastonmuutokseen sopeutumista; ja

ii) Liitteessä I mainitut osapuolet toimittavat tietoja tähän pöytäkirjaan perustuvista toimenpiteistä, mukaan luettuna kansalliset ohjelmat, 7 artiklan mukaisesti; ja muut osapuolet pyrkivät sisällyttämään kansallisiin tiedonantoihinsa tarvittaessa tietoja ohjelmista, jotka sisältävät toimenpiteitä, joiden kyseinen osapuoli uskoo osaltaan puuttuvan ilmastonmuutokseen ja sen haitallisiin vaikutuksiin, mukaan luettuna kasvihuonekaasujen päästöjen lisääntymisen hillitseminen ja nielujen lisääminen sekä nielujen aikaansaamat poistumat, toimintavalmiuksien vahvistaminen ja sopeutumistoimenpiteet.

c) tekevät yhteistyötä edistääkseen tehokkaita menetelmiä ympäristön huomioon ottavan teknologian, sekä ilmastonmuutokseen liittyvien osaamisen ja menettelytapojen ja prosessien kehittämiseksi, soveltamiseksi ja levittämiseksi, ja ryhtyvät kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin edistääkseen, helpottaakseen ja rahoittaakseen tarvittaessa näiden siirtoa tai niiden saatavuutta, erityisesti kehitysmaissa, mukaan luettuna toimintaohjelmien ja ohjelmien laatiminen julkisessa omistuksessa olevan tai julkiseen vaikutuspiiriin kuuluvan ympäristön huomioon ottavan teknologian siirtämiseksi tehokkaasti sekä mahdollistavan ympäristön luominen yksityissektorille, edistääkseen ja lisätäkseen ympäristön huomioon ottavan teknologian siirtoa ja saatavuutta;

d) tekevät tieteellistä ja teknistä tutkimusyhteistyötä ja edistävät systemaattisten havainnointijärjestelmien ja tietoarkistojen ylläpitoa ja kehittämistä vähentääkseen ilmastojärjestelmään liittyviä epävarmuustekijöitä, ilmastonmuutoksen haitallisia vaikutuksia ja erilaisten vastatoimien taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia, sekä pyrkivät kehittämään ja vahvistamaan kansallista valmiutta ja mahdollisuuksia osallistua kansainvälisiin ja hallitustenvälisiin tutkimukseen ja systemaattiseen havainnointiin liittyviin pyrkimyksiin, ohjelmiin ja verkostoihin, ottaen huomioon yleissopimuksen 5 artiklan määräykset;

e) tekevät yhteistyötä ja edistävät koulutusohjelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa kansainvälisellä tasolla, hyödyntämällä tarvittaessa olemassa olevia toimielimiä, ja lisäämällä kansallista toimintavalmiutta, erityisesti henkilöstövoimavaroja ja institutionaalista valmiutta sekä henkilöstövaihtoa tai henkilöstön lähettämistä ulkomaille asiantuntijoiden kouluttamiseksi tällä alalla, erityisesti kehitysmaita varten, ja lisäävät kansallisella tasolla yleisön tietoisuutta ja edistävät yleisön mahdollisuutta saada tietoa ilmastonmuutoksesta. Sopivia menetelmiä tulisi kehittää näiden toimenpiteiden täytäntöönpanoa varten yleissopimuksen asiaan liittyvien toimielimien avulla, ottaen huomioon yleissopimuksen 6 artiklan määräykset;

f) sisällyttävät kansallisiin tiedonantoihinsa tietoja ohjelmista ja toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tämän artiklan nojalla osapuolten konferenssin asiaan liittyvien päätösten mukaisesti; ja

g) ottavat yleissopimuksen 4 artiklan 8 kohdan määräykset täysimääräisesti huomioon pannessaan tähän artiklaan perustuvia velvoitteita täytäntöön.

11 artikla

1. Osapuolet ottavat 10 artiklan täytäntöönpanossa huomioon yleissopimuksen 4 artiklan 4, 5, 7, 8 ja 9 kohdan määräykset.

2. Yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanon yhteydessä, yleissopimuksen 4 artiklan 3 kohdan ja 11 artiklan määräysten mukaisesti ja yleissopimuksen rahoitusjärjestelmän toiminnasta vastaavien yhteisöjen avulla, yleissopimuksen liitteessä II mainitut osapuolina olevat teollisuusmaat ja muut teollistuneet osapuolet:

a) järjestävät uusia ja lisävaroja kattaakseen sovitut täydet kustannukset, jotka ovat aiheutuneet osapuolina olevissa kehitysmaissa näiden edistäessä yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaan perustuvien ja 10 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen olemassa olevien velvoitteiden täytäntöönpanoa; ja

b) järjestävät myös, muun muassa teknologian siirtoa varten, osapuolina oleville kehitysmaille mainitunlaisia varoja, joita ne tarvitsevat kattaakseen sovitut täydet lisäkustannukset, jotka ovat aiheutuneet yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohtaan perustuvien ja 10 artiklassa tarkoitettujen olemassa olevien velvoitteiden täytäntöönpanosta ja joista osapuolena oleva kehitysmaa ja yleissopimuksen 11 artiklassa tarkoitettu kansainvälinen yhteisö tai yhteisöt ovat sopineet, kyseisen artiklan mukaisesti.

Näiden olemassa olevien velvoitteiden täytäntöönpanossa otetaan huomioon siirrettävien varojen riittävyyden ja ennustettavuuden tarve ja se, että taakan jakaminen tarkoituksenmukaisella tavalla osapuolina olevien teollisuusmaiden kesken on tärkeää. Yleissopimuksen rahoitusjärjestelmästä vastaaville tahoille osapuolten konferenssin asiaan liittyvissä päätöksissä annettuja ohjeita, mukaan luettuna ne, joista on sovittu ennen tämän pöytäkirjan hyväksymistä, sovelletaan tarpeellisin muutoksin tämän kappaleen määräyksiin.

3. Yleissopimuksen liitteessä II mainitut osapuolina olevat teollisuusmaat ja muut teollistuneet osapuolet voivat myös järjestää, ja osapuolina olevat kehitysmaat voivat käyttää hyväkseen kahdenvälisen, alueellisen ja muun monenvälisen yhteistyön kautta saatuja rahavaroja tämän pöytäkirjan 10 artiklan täytäntöönpanoa varten.

12 artikla

1. Tässä artiklassa määritetään puhtaan kehityksen mekanismi.

2. Puhtaan kehityksen mekanismin tarkoitus on auttaa osapuolia, joita ei ole mainittu liitteessä I, saavuttamaan kestävä kehitys ja edistämään yleissopimuksen perimmäisen tavoitteen täyttämistä, sekä auttaa liitteessä I mainittuja osapuolia noudattamaan niiden 3 artiklaan perustuvia määrällisiä päästöjen rajoitus- ja vähennysvelvoitteita.

3. Puhtaan kehityksen mekanismin mukaisesti:

a) Osapuolet, joita ei ole mainittu liitteessä I, hyötyvät hanketoiminnasta, josta seuraa sertifioituja päästövähennyksiä; ja

b) Liitteessä I mainitut osapuolet voivat käyttää sellaisesta hanketoiminnasta seuranneita sertifioituja päästövähennyksiä edistääkseen niiden 3 artiklaan perustuvien määrällisten päästöjen rajoitus- ja vähennysvelvoitteiden noudattamista, siten kuin tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi on päättänyt.

4. Puhtaan kehityksen mekanismi on tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin hallinnon ja ohjeiden alainen, ja sen toimintaa valvoo puhtaan kehityksen mekanismin hallintoneuvosto.

5. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin nimeämät toiminnalliset yksiköt sertifioivat kustakin hanketoiminnasta seuraavat päästövähennykset:

a) kunkin mukana olevan osapuolen hyväksymän vapaaehtoisen osallistumisen perusteella;

b) ilmastonmuutoksen lieventämiseen liittyvän todellisen, mitattavissa olevan ja pitkäaikaisen hyödyn perusteella; ja

c) sellaisten päästövähennysten perusteella, joita ei tapahdu ilman sertifioitua hanketoimintaa.

6. Puhtaan kehityksen mekanismi auttaa tarvittaessa järjestämään sertifioidun hanketoiminnan rahoitusta.

7. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi laatii ensimmäisessä istunnossaan menetelmät ja menettelytavat avoimuuden, tehokkuuden ja vastuullisuuden varmistamiseksi projektitoiminnan riippumattoman tarkastuksen ja todentamisen avulla.

8. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi varmistaa, että osa sertifioidun hanketoiminnan tuotosta käytetään hallintokulujen kattamiseen sekä sellaisten osapuolina olevien, ilmastonmuutoksen haitallisille vaikutuksille erityisen alttiiden kehitysmaiden auttamiseen sopeutumiskustannusten kattamisessa.

9. Puhtaan kehityksen mekanismin mukaisessa toiminnassa, mukaan luettuna tämän artiklan 3 kohdan a alakohdassa mainittu toiminta ja sertifioitujen päästövähennysten hankinta, voi olla mukana yksityisiä ja/tai julkisia tahoja, ja toiminnan tulee olla puhtaan kehityksen mekanismin hallintoneuvoston antamien kaikkien ohjeiden mukaista.

10. Sertifioidut päästövähennykset, jotka saavutetaan vuoden 2000 ja ensimmäisen velvoitekauden alun välisenä aikana, voidaan käyttää hyväksi ensimmäisen velvoitekauden tavoitteiden saavuttamiseksi.

13 artikla

1. Osapuolten konferenssi, joka on yleissopimuksen ylin toimielin, toimii tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena.

2. Yleissopimuksen osapuolet, jotka eivät ole tämän pöytäkirjan osapuolia, voivat osallistua tarkkailijoina tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin istuntoihin. Kun osapuolten konferenssi toimii tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena, tähän pöytäkirjaan perustuvaan päätöksentekoon osallistuvat ainoastaan pöytäkirjan osapuolet.

3. Kun osapuolten konferenssi toimii tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena, sellaiset osapuolten konferenssin puheenjohtajiston jäsenet, jotka edustavat yleissopimuksen osapuolta, joka ei kuitenkaan sillä hetkellä ole tämän pöytäkirjan osapuoli, korvataan ylimääräisillä jäsenillä, jotka tämän pöytäkirjan osapuolet valitsevat keskuudestaan.

4. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi arvioi säännöllisesti tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoa ja tekee toimivaltansa puitteissa tarvittavat päätökset edistääkseen sen tehokasta täytäntöönpanoa. Konferenssi suorittaa sille tässä pöytäkirjassa osoitetut tehtävät ja:

a) arvioi kaikkien niiden tietojen perusteella, jotka sen käyttöön on annettu tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti, osapuolten suorittamaa tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoa, tämän pöytäkirjan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, erityisesti ympäristövaikutuksia, taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia sekä niiden yhteisvaikutuksia, ja sitä, missä määrin yleissopimuksen tavoite saavutetaan;

b) käsittelee säännöllisin väliajoin osapuolten tähän pöytäkirjaan perustuvia velvoitteita, ottaen asianmukaisesti huomioon kaikki yleissopimuksen 4 artiklan 2 kohdan d alakohdan ja 7 artiklan 2 kohdan edellyttämät tarkistukset, yleissopimuksen tavoitteen valossa, sen täytäntöönpanosta saadut kokemukset ja tieteen ja teknologian kehityksen, sekä tältä osin käsittelee ja hyväksyy säännölliset tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoa koskevat kertomukset;

c) edistää ja helpottaa tietojenvaihtoa toimenpiteistä, joita osapuolet ovat toteuttaneet puuttuakseen ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin, ottaen huomioon osapuolten erilaiset olosuhteet, velvollisuudet ja valmiudet sekä niiden tähän pöytäkirjaan perustuvat velvoitteet;

d) helpottaa kahden tai useamman osapuolen pyynnöstä niiden toimenpiteiden yhteensovittamista, joita osapuolet ovat toteuttaneet puuttuakseen ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin, ottaen huomioon osapuolten erilaiset olosuhteet, velvollisuudet ja valmiudet sekä niiden tähän pöytäkirjaan perustuvat velvoitteet;

e) edistää ja ohjaa yleissopimuksen tavoitteen ja tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti, ja ottaen täysimääräisesti huomioon osapuolten konferenssin asiaan liittyvät päätökset, tämän pöytäkirjan tehokkaaseen täytäntöönpanoon liittyvien vertailukelpoisten menetelmien kehittämistä ja niiden säännöllisin väliajoin tapahtuvaa tarkistusta, tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin päätöksen mukaisesti;

f) antaa suosituksia tämän pöytäkirjan täytäntöönpanon kannalta tarpeellisista asioista;

g) pyrkii järjestämään lisävaroja 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

h) perustaa tarvittavaksi katsottuja konferenssin alaisia toimielimiä tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoa varten;

i) pyytää ja käyttää tarvittaessa toimivaltaisten kansainvälisten ja hallitustenvälisten toimielinten ja järjestöjen sekä kansalaisjärjestöjen palveluja ja yhteistyötä, sekä niiden tarjoamia tietoja; ja

j) hoitaa muut tämän pöytäkirjan täytäntöönpanon mahdollisesti edellyttämät tehtävät ja käsittelee osapuolten konferenssin päätöksestä seuraavat toimeksiannot.

5. Osapuolten konferenssin menettelytapasääntöjä ja yleissopimuksen rahoitusmenettelyjä sovelletaan tarpeellisin muutoksin tähän pöytäkirjaan, jollei tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi yksimielisesti toisin päätä.

6. Sihteeristö kutsuu koolle tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin ensimmäisen istunnon tämän pöytäkirjan voimaantulopäivän jälkeen pidettävän ensimmäisen osapuolten konferenssin istunnon yhteydessä. Myöhemmät tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin varsinaiset istunnot pidetään vuosittain ja yleissopimuksen osapuolten konferenssin varsinaisten istuntojen yhteydessä, jollei tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi toisin päätä.

7. Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin ylimääräiset istunnot pidetään silloin kun tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi katsoo ne tarpeellisiksi, tai jonkin osapuolen kirjallisesta pyynnöstä, edellyttäen kuitenkin, että kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun sihteeristö on antanut pyynnön tiedoksi osapuolille, vähintään kolmasosa osapuolista tukee pyyntöä.

8. Yhdistyneet Kansakunnat, sen erityisjärjestöt ja Kansainvälinen atomienergiajärjestö sekä sellaiset niiden jäseninä tai tarkkailijoina olevat valtiot, jotka eivät ole yleissopimuksen osapuolia, voivat olla edustettuina tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin istunnoissa tarkkailijoina. Jollei vähintään kolmasosa läsnäolevista osapuolista sitä vastusta, tarkkailijaksi voidaan hyväksyä mikä tahansa kansallinen, kansainvälinen tai hallitustenvälinen toimielin tai järjestö tai kansalaisjärjestö, jonka toimialaa tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvat asiat ovat ja joka on ilmoittanut sihteeristölle halukkuudestaan olla edustettuna tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin istunnossa tarkkailijana. Tarkkailijoiden hyväksymiseen ja osallistumiseen sovelletaan tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja menettelysääntöjä.

14 artikla

1. Yleissopimuksen 8 artiklalla perustettu sihteeristö toimii tämän pöytäkirjan sihteeristönä.

2. Yleissopimuksen 8 artiklan 2 kohtaa, joka koskee sihteeristön tehtäviä, ja yleissopimuksen 8 artiklan 3 kohtaa, joka koskee sihteeristön toimintaan liittyviä järjestelyjä, sovelletaan tarpeellisin muutoksin tähän pöytäkirjaan. Sihteeristö hoitaa lisäksi sille tässä pöytäkirjassa määrätyt tehtävät.

15 artikla

1. Yleissopimuksen 9 ja 10 artiklassa perustetut avustava toimielin tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten ja avustava toimielin täytäntöönpanoa varten toimivat vastaavasti tämän pöytäkirjan avustavana toimielimenä tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten ja avustavana toimielimenä täytäntöönpanoa varten. Näiden kahden yleissopimuksen alaisen toimielimen tehtäviin liittyviä määräyksiä sovelletaan tarpeellisin muutoksin tähän pöytäkirjaan. Tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten perustetun avustavan toimielimen ja täytäntöönpanoa varten perustetun avustavan toimielimen pöytäkirjaa koskevien kokousten istunnot pidetään vastaavien yleissopimusta koskevien kokousten yhteydessä.

2. Yleissopimuksen osapuolet, jotka eivät ole tämän pöytäkirjan osapuolia, voivat osallistua tarkkailijoina mihin tahansa avustavan toimielimen istuntoon. Kun avustavat toimielimet toimivat tämän pöytäkirjan alaisina toimieliminä, tähän pöytäkirjaan perustuvaan päätöksentekoon osallistuvat ainoastaan tämän pöytäkirjan osapuolet.

3. Kun yleissopimuksen 9 ja 10 artiklalla perustetut avustavat toimielimet suorittavat tämän pöytäkirjan asioihin liittyviä tehtäviä, näiden avustavien toimielimien puheenjohtajistojen jäsenet, jotka edustavat yleissopimuksen osapuolia, jotka eivät kuitenkaan sillä hetkellä ole tämän pöytäkirjan osapuolia, korvataan ylimääräisillä jäsenillä, jotka tämän pöytäkirjan osapuolet valitsevat keskuudestaan.

16 artikla

Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi harkitsee mahdollisimman pian yleissopimuksen 13 artiklassa tarkoitetun monenvälisen neuvoa-antavan menettelyn soveltamista tähän pöytäkirjaan ja muuttaa sitä tarvittaessa osapuolten konferenssin mahdollisesti tekemien asiaan liittyvien päätösten perusteella. Mitä tahansa monenvälistä neuvoa-antavaa menettelyä, jota voidaan soveltaa tähän pöytäkirjaan, käytetään sen vaikuttamatta tämän pöytäkirjan 18 artiklan mukaisesti käyttöön otettuihin menettelytapoihin ja järjestelmiin.

17 artikla

Osapuolten konferenssi määrittää päästökaupan periaatteet, menetelmät, säännöt ja suuntaviivat erityisesti sen todenta-

mista, raportointia ja vastuullisuutta varten. Liitteessä B mainitut osapuolet voivat osallistua päästökauppaan täyttääkseen 3 artiklaan perustuvat velvoitteensa. Tällainen kauppa täydentää sellaista kansallista toimintaa, jonka tarkoituksena on noudattaa kyseiseen artiklaan perustuvia päästöjen määrällisiä rajoitus- ja vähennysvelvoitteita.

18 artikla

Tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimiva osapuolten konferenssi hyväksyy ensimmäisessä istunnossaan tarvittavat ja tehokkaat menettelyt ja mekanismit tämän pöytäkirjan määräysten rikkomistapausten toteamista ja käsittelyä varten, mukaan luettuna ohjeellisen listan kehittäminen seuraamuksista, joissa otetaan huomioon rikkomusten syy, tyyppi, aste ja yleisyys. Tähän artiklaan perustuvat menettelyt ja mekanismit, joihin liittyy sitovia seuraamuksia, hyväksytään tämän pöytäkirjan muutoksina.

19 artikla

Yleissopimuksen 14 artiklan määräyksiä, jotka koskevat riitojen ratkaisemista, sovelletaan tarpeellisin muutoksin tähän pöytäkirjaan.

20 artikla

1. Osapuoli voi ehdottaa muutoksia tähän pöytäkirjaan.

2. Tämän pöytäkirjan muutokset hyväksytään tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin varsinaisessa istunnossa. Sihteeristö antaa tähän pöytäkirjaan ehdotetun muutoksen tekstin tiedoksi osapuolille vähintään kuusi kuukautta ennen kokousta, jossa se ehdotetaan hyväksyttäväksi. Sihteeristö antaa ehdotetun muutoksen tekstin tiedoksi myös yleissopimuksen osapuolille ja allekirjoittajille sekä tallettajalle.

3. Osapuolet tekevät kaikkensa päästäkseen yksimielisesti sopimukseen tähän pöytäkirjaan ehdotetusta muutoksesta. Jos kaikki keinot yksimielisyyden saavuttamiseksi on käytetty, eikä sopimukseen ole päästy, muutos hyväksytään viime kädessä kokouksessa läsnäolevien ja äänestävien osapuolten kolmen neljäsosan äänten enemmistöllä. Sihteeristö antaa hyväksytyn muutoksen tiedoksi tallettajalle, joka välittää sen kaikille osapuolille hyväksymistä varten.

4. Muutosten hyväksymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan. Tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksytty muutos tulee voimaan sen hyväksyneiden osapuolten osalta yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona tallettaja on vastaanottanut hyväksymiskirjat vähintään kolmelta neljäsosalta tämän pöytäkirjan osapuolista.

5. Muutos tulee voimaan muiden osapuolten osalta yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona kyseinen osapuoli tallettaa sanotun muutoksen hyväksymiskirjan tallettajan huostaan.

21 artikla

1. Tämän pöytäkirjan liitteet ovat sen erottamaton osa ja jollei nimenomaisesti toisin sovita, viittausta tähän pöytäkirjaan pidetään samalla viittauksena sen liitteisiin. Tämän pöytäkirjan voimaantulon jälkeen hyväksytyt liitteet voivat olla ainoastaan luetteloja, lomakkeita ja muuta kuvailevaa aineistoa, joka on luonteeltaan tieteellistä, teknistä, menettelytapoihin liittyvää tai hallinnollista.

2. Osapuoli voi tehdä ehdotuksia tämän pöytäkirjan liitteiksi ja voi ehdottaa muutoksia tämän pöytäkirjan liitteisiin.

3. Tämän pöytäkirjan liitteet ja sen liitteiden muutokset hyväksytään tämän pöytäkirjan osapuolten kokouksena toimivan osapuolten konferenssin varsinaisessa istunnossa. Sihteeristö antaa ehdotetun liitteen tai liitteen muutoksen tekstin tiedoksi osapuolille vähintään kuusi kuukautta ennen kokousta, jossa se on ehdotettu hyväksyttäväksi. Sihteeristö antaa ehdotetun liitteen tai liitteen muutoksen tekstin tiedoksi myös yleissopimuksen osapuolille ja allekirjoittajille sekä tallettajalle.

4. Osapuolet tekevät kaikkensa päästäkseen sopimukseen ehdotetusta liitteestä tai liitteen muutoksesta yksimielisesti. Jos kaikki keinot yksimielisyyden saavuttamiseksi on käytetty, eikä sopimukseen ole päästy, liite tai liitteen muutos hyväksytään viime kädessä kokouksessa läsnäolevien ja äänestävien osapuolten kolmen neljäsosan äänten enemmistöllä. Sihteeristö antaa hyväksytyn liitteen tai liitteen muutoksen tiedoksi tallettajalle, joka välittää sen kaikille osapuolille hyväksymistä varten.

5. Tämän artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti hyväksytty liite tai muun liitteen kuin liitteen A tai B muutos tulee voimaan kaikkien tämän pöytäkirjan osapuolten osalta kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on antanut hyväksytyn liitteen tai liitteen muutoksen tiedoksi näille osapuolille, lukuun ottamatta sellaisia osapuolia, jotka ovat ilmoittaneet kirjallisesti tämän ajan kuluessa tallettajalle, että ne eivät hyväksy liitettä tai liitteen muutosta. Liite tai liitteen muutos tulee tällaisen ilmoituksen peruuttaneiden osapuolten osalta voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona tallettaja on vastaanottanut tällaisen ilmoituksen peruutuksen.

6. Jos liitteen tai liitteen muutoksen hyväksymiseen liittyy tämän pöytäkirjan muutos, kyseinen liite tai liitteen muutos ei tule voimaan ennen kuin tämän pöytäkirjan muutos tulee voimaan.

7. Tämän pöytäkirjan liitteen A ja B muutokset hyväksytään ja ne tulevat voimaan 20 artiklassa mainitun menettelyn mukaisesti, edellyttäen kuitenkin liitteen B muutosten osalta, että kyseinen osapuoli on kirjallisesti suostunut muutokseen.

22 artikla

1. Jäljempänä 2 kohdassa määrättyjä tapauksia lukuun ottamatta jokaisella osapuolella on yksi ääni.

2. Alueellisilla taloudellisen yhdentymisen järjestöillä on omaan toimivaltaansa kuuluvissa asioissa oikeus käyttää äänimäärää, joka vastaa niiden tämän pöytäkirjan osapuolina olevien jäsenvaltioiden lukumäärää. Tällainen järjestö ei saa käyttää äänioikeuttaan, jos jokin sen jäsenvaltioista käyttää omaa äänioikeuttaan ja päinvastoin.

23 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri toimii tämän pöytäkirjan tallettajana.

24 artikla

1. Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten valtioille ja alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöille, jotka ovat yleissopimuksen osapuolia, ja niiden on ratifioitava tai hyväksyttävä se. Pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa 16 päivästä maaliskuuta 1998 lähtien 15 päivään maaliskuuta 1999 saakka. Tämä pöytäkirja on avoinna liittymistä varten siitä päivästä lukien, joka seuraa allekirjoittamiselle varatun ajanjakson päättymispäivää. Ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjat talletetaan tallettajan huostaan.

2. Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöä, joka tulee yleissopimuksen osapuoleksi ilman, että mikään sen jäsenvaltioista on pöytäkirjan osapuoli, sitovat kaikki tämän pöytäkirjan mukaiset velvoitteet. Sellaisen järjestön osalta, jonka jäsenvaltioista yksi tai useampi on tämän pöytäkirjan osapuoli, järjestö ja sen jäsenvaltiot päättävät keskinäisestä vastuustaan tämän pöytäkirjan asettamien velvoitteiden täyttämisessä. Tällaisessa tapauksessa järjestö ja sen jäsenvaltiot eivät saa käyttää tämän pöytäkirjan mukaisia oikeuksiaan samanaikaisesti.

3. Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöjen tulee ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjoissaan ilmoittaa toimivaltansa laajuus tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa. Järjestöt antavat myös kaikista toimivallassaan tapahtuneista olennaisista muutoksista tiedon tallettajalle, joka toimittaa tiedon edelleen osapuolille.

25 artikla

1. Tämä pöytäkirja tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona vähintään 55 yleissopimuksen osapuolta, joihin kuuluu liitteessä I mainittuja osapuolia siten, että niiden hiilidioksidipäästöjen yhteenlaskettu kokonaismäärä vuonna 1990 oli vähintään 55 prosenttia kaikkien liitteessä I mainittujen osapuolten hiilidioksidipäästöjen kokonaismäärästä, on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

2. Tässä artiklassa ”liitteessä I mainittujen osapuolten hiilidioksidipäästöjen kokonaismäärä vuonna 1990” tarkoittaa määrää, jonka liitteessä I mainitut osapuolet ovat antaneet tiedoksi joko tämän pöytäkirjan hyväksymispäivänä tai ennen sitä ensimmäisissä kansallisissa tiedonannoissaan, jotka on toimitettu yleissopimuksen 12 artiklan mukaisesti.

3. Kunkin sellaisen valtion tai alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän pöytäkirjan tai liittyy siihen sen jälkeen, kun tämän artiklan 1 kohdassa mainitut ehdot sen voimaantulolle on täytetty, tämä pöytäkirja tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona kyseinen valtio tai järjestö on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön tallettamia asiakirjoja ei lueta mukaan asianomaisen järjestön jäsenvaltioiden tallettamien asiakirjojen lisäksi.

26 artikla

Tähän pöytäkirjaan ei saa tehdä varaumia.

27 artikla

1. Osapuoli voi irtisanoa tämän pöytäkirjan milloin tahansa, kun on kulunut kolme vuotta siitä päivästä, jona pöytäkirja on tullut kyseisen osapuolen osalta voimaan, ilmoittamalla siitä kirjallisesti tallettajalle.

2. Irtisanominen tulee voimaan yhden vuoden kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut irtisanomista koskevan ilmoituksen, tai ilmoituksessa mainittuna myöhempänä päivänä.

3. Osapuolen, joka irtisanoo yleissopimuksen, katsotaan irtisanoneen myös tämän pöytäkirjan.

28 artikla

Tämän pöytäkirjan alkuperäiskappale, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

TEHTY Kiotossa 11 päivänä joulukuuta 1997.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan mainittuna päivänä.

LIITE A

Kasvihuonekaasut

hiilidioksidi (CO_2)

metaani (CH_4)

dityppioksidi (N_2O)

fluorihiilivedyt (HFCs)

perfluorihiilivedyt (PFCs)

rikkiheksafluoridi (SF_6)

Sektorit/lähteet

Energia

- Polttoaineen polttaminen
  - Energiateollisuus
  - Tehdasteollisuus ja rakentaminen
  - Liikenne
  - Muut sektorit
  - Muut
- Polttoainepäästöt
  - Kiinteät polttoaineet
  - Öljy ja luonnonkaasu
  - Muut

Teollinen tuotanto

- Mineraalituotteet
- Kemianteollisuus
- Metallien valmistus
- Muu tuotanto
- Halogeenihiilivetyjen ja rikkiheksafluoridien tuotanto
- Halogeenihiilivetyjen ja rikkiheksafluoridien kulutus
- Muut

Liuottimien ja muiden tuotteiden käyttö

Maatalous

Suolistokäyminen

Lannoitteiden käyttö

Riisinviljely

Maatalousmaa

Määrätty savannien kulotus

Maatalousjätteiden polttaminen pellolla

Muut

Jätteet

Kiinteiden jätteiden hävittäminen maalla

Jätevesien käsittely

Jätteiden polttaminen

Muut

LIITE B

Sopimuspuoli päästöjen määrälliset rajoitus- tai vähennyssitoumukset

(prosenttia perusvuoden tai -kauden päästöistä)

Alankomaat 92

Australia 108

Belgia 92

Bulgaria* 92

Espanja 92

Euroopan yhteisö 92

Irlanti 92

Islanti 110

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta 92

Italia 92

Itävalta 92

Japani 94

Kanada 94

Kreikka 92

Kroatia* 95

Latvia* 92

Liechtenstein 92

Liettua* 92

Luxemburg 92

Monaco 92

Norja 101

Portugali 92

Puola* 94

Ranska 92

Romania* 92

Ruotsi 92

Saksa 92

Slovakia* 92

Slovenia* 92

Suomi 92

Sveitsi 92

Tšekin tasavalta* 92

Tanska 92

Ukraina* 100

Unkari* 94

Uusi-Seelanti 100

Venäjän federaatio* 100

Viro* 92

Yhdysvallat 93

* Maat, jotka ovat siirtymässä markkinatalouteen

LIITE II

Taulukko päästöjen määrällisistä rajoitus- ja vähennysvelvoitteista Euroopan yhteisölle ja sen jäsenvaltioille Kioton pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti sallittujen päästötasojen määrittämiseksi

	Kioton pöytäkirjan liitteessä B esitetty päästöjen määrällinen vähennysvelvoite (prosenttia perusvuoden tai -kauden päästöistä)
Euroopan yhteisö	92 %
	Kioton pöytäkirjan 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti sovitut päästöjen määrälliset rajoitus- ja vähennysvelvoitteet (prosenttia perusvuoden tai -kauden päästöistä)
Belgia	92,5 %
Tanska	79 %
Saksa	79 %
Kreikka	125 %
Espanja	115 %
Ranska	100 %
Irlanti	113 %
Italia	93,5 %
Luxemburg	72 %
Alankomaat	94 %
Itävalta	87 %
Portugali	127 %
Suomi	100 %
Ruotsi	104 %
Yhdistynyt kuningaskunta	87,5 %

LIITE III

Kioton pöytäkirjan 24 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehty Euroopan yhteisön ilmoitus

Euroopan yhteisön jäseniä ovat tällä hetkellä seuraavat valtiot: Belgian kuningaskunta, Tanskan kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Irlanti, Italian tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta, Alankomaiden kuningaskunta, Itävallan tasavalta, Portugalin tasavalta, Suomen tasavalta, Ruotsin kuningaskunta ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta.

Euroopan yhteisö ilmoittaa, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 175 artiklan 1 kohdan mukaisesti sen toimivaltaan kuuluu kansainvälisten sopimusten tekeminen ja niihin perustuvien velvoitteiden täytäntöönpano seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi:

— ympäristön laadun säilyttäminen, suojelu ja parantaminen;

— ihmisten terveyden suojelu;

— luonnonvarojen harkittu ja järkevä käyttö;

— sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin.

Euroopan yhteisö ilmoittaa, että sen pöytäkirjan mukainen päästöjen määrällinen vähentämisvelvoite täytetään yhteisön ja sen jäsenvaltioiden toimien avulla kunkin toimiessa toimivaltansa mukaisesti ja että se on jo antanut sen jäsenvaltioita sitovia säädöksiä, jotka kattavat pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia asioita.

Euroopan yhteisö antaa säännöllisesti tietoja asiaankuuluvista yhteisön oikeudellisista välineistä puitesopimuksen 12 artiklan mukaisesti toimitettavaan kansalliseen tiedonantoonsa sisällytettävien lisätietojen yhteydessä osoittaakseen noudattavansa pöytäkirjan mukaisia velvoitteitaan sen 7 artiklan 2 kohdan ja sen suuntaviivojen mukaisesti.